

Palveluiden verkoston valmistelu

Tilannekatsaus

Tulevaisuus- ja strategiavaliokunta 15.6.2023

Strategiajohtaja Arto Ranta

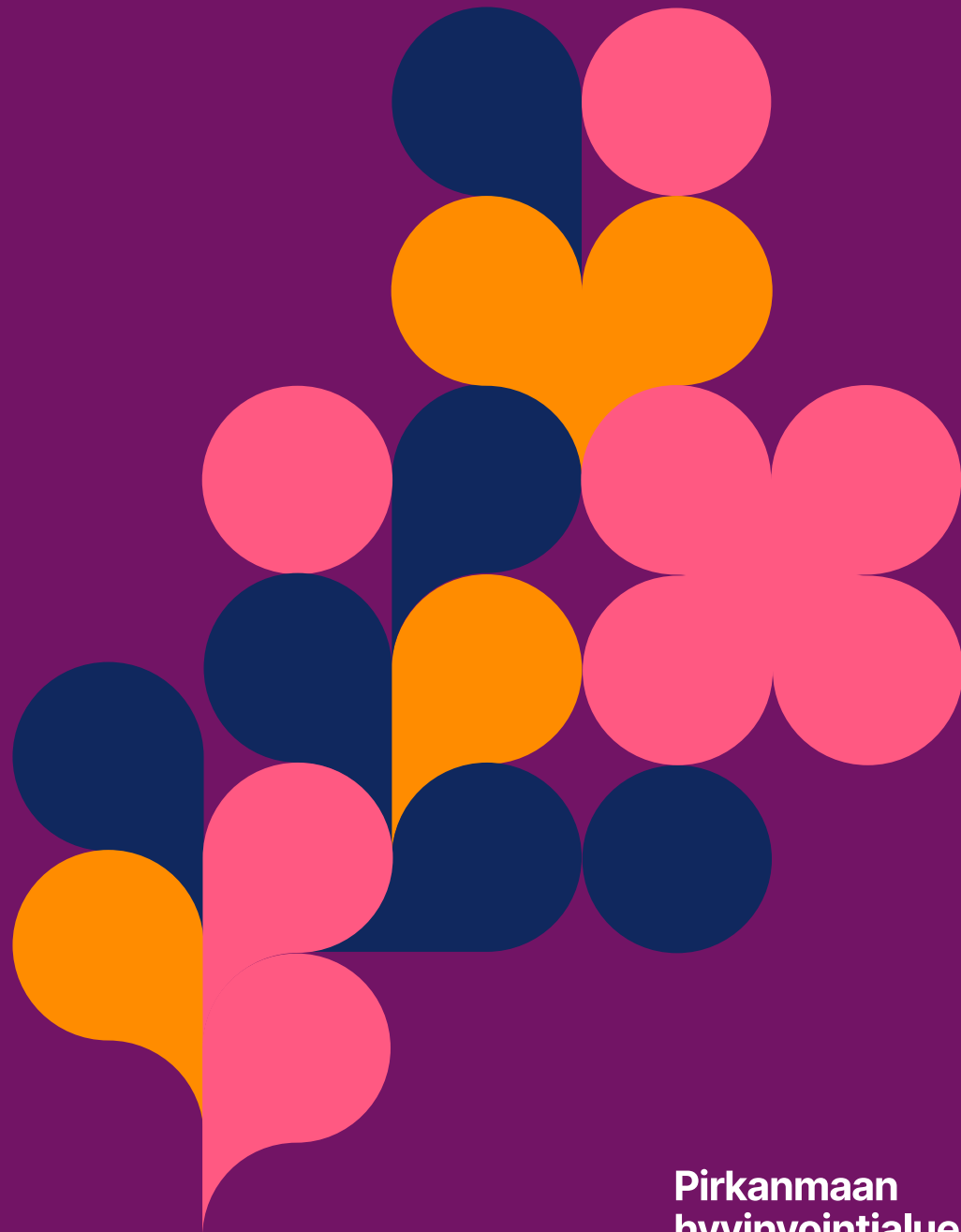

Sisällys

- Kokonaiskuva, palveluiden verkosto
- Eteneminen ja aikataulu
- Palveluiden verkoston kehittämistä linjaavat periaatteet

Kokonaiskuva

Palveluiden verkosto

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Palveluiden verkoston suunnittelu

*Palveluiden verkoston suunnittelu tähtää **asiakslähtöisiin, saavutettaviin ja saataviin** palveluihin hyvinvointialueella.*

***Palvelujen verkoston** suunnitelma on konkreettinen toimenpidesuunnitelma hyvinvointialueella, **miten palvelua tuotetaan asukkaille ja asiakkaille** ottaen huomioon mm. henkilöstön saatavuuden ennusteet, väestöennusteet, teknologian kehittymisen, kuten liikkuvat palvelut ja digipalvelut.*

Palveluiden verkoston suunnitelman tavoitteet

- Toimeenpano-ohjelman tavoite on, että ”Palvelemme pirkanmaalaisia paremmin uudistuen rohkeasti ja kestävästi”
- Palveluiden verkoston suunnitelman tavoitteena on
 - Vastata palvelutarpeeseen ja sen kasvuun
 - Varmistaa henkilöstön riittävyys
 - Mahdollistaa kustannusten kasvun hillintä
 - Luoda ymmärrys tarvittavista investoinneista

Palveluiden verkosto jakaantuu useaan toimenpidekokonaisuuteen, joita työstedään useassa työryhmässä

2.4 Eheä ja moni-kanavainen palveluiden verkosto

Toimenpidekokonaisuus	Vastaava	Toimeenpanoon osallistuvat henkilöt
a) Toteutamme kampussairaaloiden toimintojen kokonaisarvioinnin sekä sairaansijareformin	Juha Kinnunen	<ul style="list-style-type: none">• Vuodeosastojen paikkatarvelaskennan työryhmä (sairaansijareformi) (Juha Kinnunen)• Uudistamisohjelman valmisteluryhmä (Juha Kinnunen)• Päivystyksen työryhmä (Juha Kinnunen)
b) Siirrämme painopistettä toimipisteissä asioinnista sähköisiin ja liikkuviin palvelukanaviin	Taru Kuosmanen	<ul style="list-style-type: none">• Vastaanottopalvelujen (avopalvelut) työryhmä• Palveluiden verkosto -projektin ydinryhmä
c) Uudistamme nykyisen tilaverkon tavoitetilan mukaiseksi	Taru Kuosmanen	<ul style="list-style-type: none">• Toimitilaohjelman projektiryhmä• Palveluiden verkosto -projektin ydinryhmä• Investointien valmisteluryhmä
d) Teemme tarvittavat analyysit ja selkeyttävät linjaukset kiinteistöjen omistajuuteen, vuokratkäytäntöihin, siirtorakennuksiin ja investointeihin liittyen	Arto Ranta	<ul style="list-style-type: none">• Ikäihmisten ja vammaisten palvelujen työryhmä• Toimitilaohjelman projektiryhmä• Palveluiden verkosto -projektin ydinryhmä• Erityisryhmien asumisen työryhmä
e) Uudelleen arvioimme sairaalan uudistamisohjelman vaikutukset hyvinvointialueella	Juha Kinnunen	<ul style="list-style-type: none">• Uudistamisohjelman valmisteluryhmä• Palveluiden verkosto -projektin ydinryhmä• Investointien valmisteluryhmä

Välitavoitteet / hyödyt 2023-2025

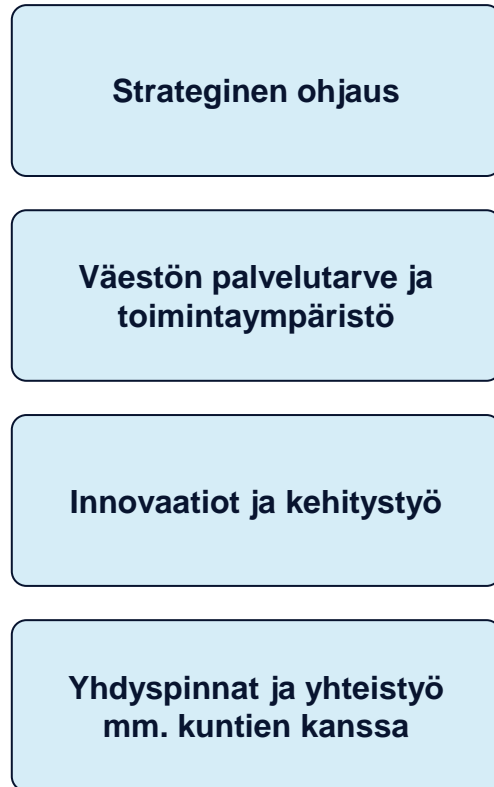
2.4 Eheä ja monikanavainen palveluiden verkosto

Vastuhenkilöt: Juha Kinnunen ja Taru Kuosmanen

Välitavoitteet 2023	Välitavoitteet 2024	Tavoitteet 2025
<ul style="list-style-type: none">• Yleiset periaatteet palveluiden verkostosta ovat olemassa ja hallintamalli 30.5.2023 (K/E)• Palveluiden verkoston suunnitelma vastaanotto-palvelujen osalta valmis 30.5.2023 (K/E)• Toimitilaohjelman nykytila-analyysi 30.5.2023 (K/E)• Sairaansijaselvitys valmis 06/2023 (K/E)• Päivystys selvitys valmis 06/2023 (K/E)• Psykiatrian ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen selvitys: väliraportti 06/2023, loppuraportti 09/2023 (K/E)• Palveluiden verkoston suunnitelma iäkkäiden asumispalvelujen valmis syksyllä 2023 (K/E)• Seuraavat palvelualueet priorisoitu ja työ aloitettu (K/E)• Palveluiden verkoston suunnitelma valmis (K/E)	<ul style="list-style-type: none">• Toimenpiteiden vieminen käytäntöön• Vuonna 2023 valmistuneet selvitykset on huomioitu Pirhan toiminta-, talous- ja investointisuunnitelmassa 2024-2027• Toimitilaverkoston laajuus ja vuosittaiset investoinnit määritetty (K/E)• Siirrytty fyysisistä kanavista enenevässä määrin digitaalisiin kanaviin, joka on huomioitu toimipisteiden tilatarpeissa	<ul style="list-style-type: none">• Toimenpiteiden vieminen käytäntöön• Sairaansijareformi toteutettu (K/E)• Sairaansijojen paikkamäärien kehitys suhteutettu tarpeeseen (K/E)• Palvelukanavien kontaktimäärät ja niiden kehittyminen• Vuokrakiinteistöjen sopimusten päivittäminen/irtisanominen (K/E)

Palvelujen verkosto suunnitellaan järjestäjän näkökulmasta

Palvelujen järjestäminen

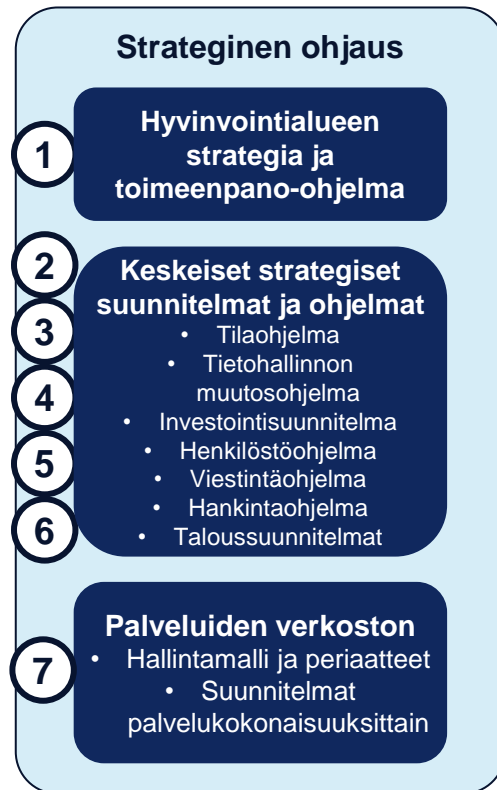
Palvelujen tuottaminen, generinen palvelujen verkosto

- **Palveluiden verkosto suunnitellaan järjestäjän näkökulmasta:** palvelujen kysynnän ja tarjonnan lisäksi huomioidaan toiminnan muut rajoitteet ja mahdollisuudet, kuten toimitilojen ja henkilöstön tilanne, investointikyky ja kehityshankkeet
- **Palveluiden verkosto kuvaa palveluiden ja palvelukanavien kokonaisuuden:** minkälaisilla palvelukokonaisuuksilla (esimerkiksi sote-asema ja sen palvelut) vastataan väestön palvelujen kysyntään eri palvelukanavissa (fyysiset toimipisteet, digitaaliset ja liikkuvat palvelut)
- **Palveluiden verkoston kuvaava dokumentti on vahva ohjaava dokumentti, jonka tulee olla ”elävä ja päivitettävä”,** jotta se lue edellytykset koordinoida palvelujen järjestämistä verkoston osalta hallitusti, mutta samalla ketterästi, jotta uusiin mahdollisuuksiin, innovaatioihin ja muuttuvaan toimintaympäristöön voidaan reagoida

Suunnittelussa tärkeä huomioida systeemiset vaikutukset, joita syntyy niin järjestäjän strategisen ohjauksen kautta...

Palvelujen järjestäminen

Palvelujen tuottaminen, geneerinen palvelujen verkosto

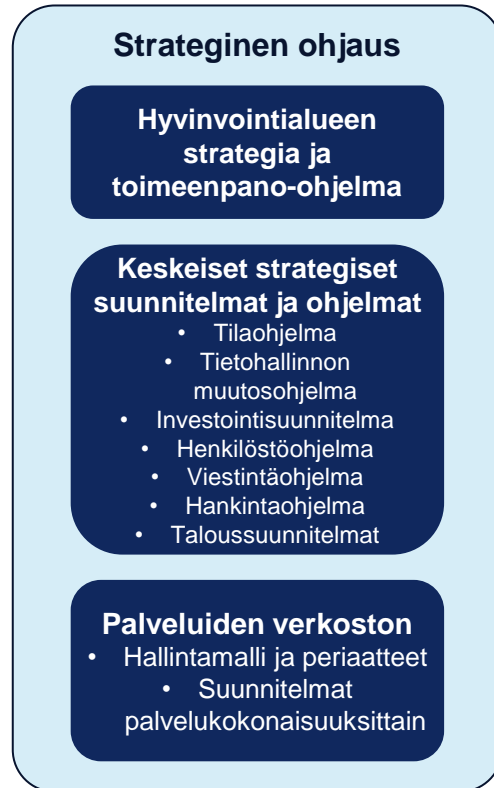

Palvelujen verkoston suunnittelussa huomioitavia systeemisiä vaikutuksia

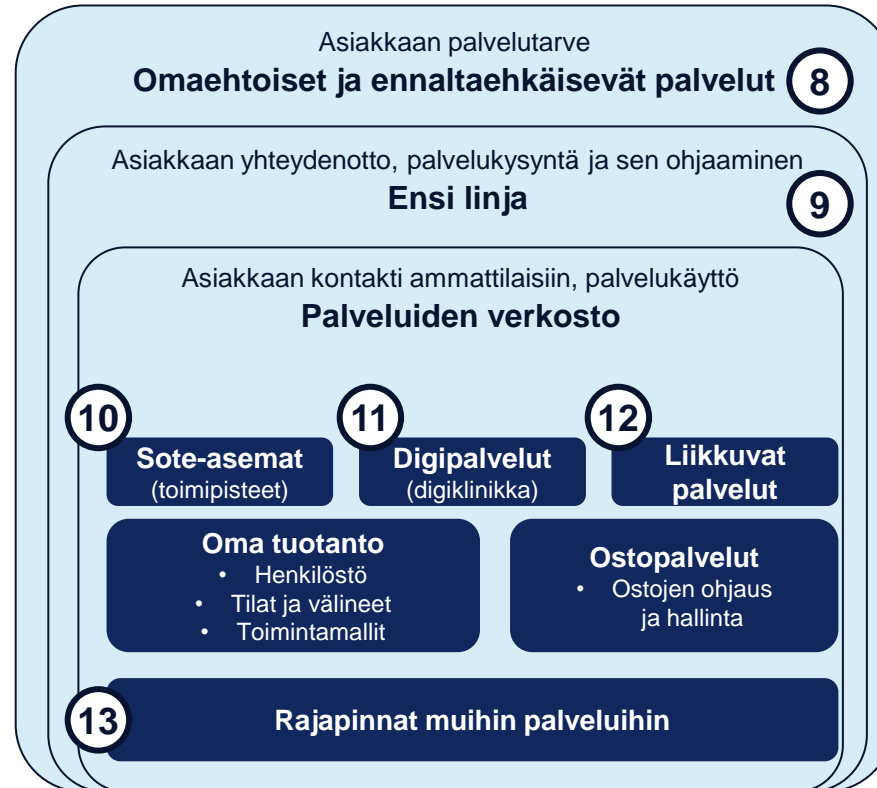
- 1 **Laaja-alaisen palvelujen uudistamisen kokonaishallinta**, strategian toimeenpano-ohjelman kautta edistetään mm. yhdenvertainen tarpeeseen perustuva palveluihin pääsy, palveluiden verkoston eheyttäminen, sote-asemien toimintamallien yhtenäistäminen, vahvat ennaltaehkäiset ja omaehtoiset palvelut
- 2 **Digitaalisten palvelujen kasvava hyödyntäminen ja sen vaikutukset muuhun palvelujen verkostoon** esim. digiklinikan käyttöönoton vaikutukset sote-asemaverkkoon
- 3 **Nykyisten toimitilojen ja niiden strategisen hallinnan synkronointi palvelutuotannon tarpeiden kanssa:** nykyisten toimitilojen pohja tulevaisuudelle, omistus- ja vuokrauskäytännöt, toimitilojen vastaavuus palvelutuotannon tarpeisiin
- 4 **Investointisuunnitelman mahdollisuudet ja reunaehdot palvelujen verkoston uudistamisinvestointeihin** minkälaisia investointeja palveluiden verkostoon tarvitaan millä aikajänteellä, mihin investointeihin on varaa?
- 5 **Monituottajuuden kehittämisen strateginen aseointi ja vaikutukset palvelujen tuotantorakenteeseen** mm. oman tuotannon ja ostopalvelujen roolitukset eri palvelukokonaisuuksissa
- 6 **Henkilöstön saatavuuden huomioiminen** esimerkiksi henkilöstöressurssien kohdentamisen
- 7 **Palveluiden verkoston hallintamalli työkaluna:** kuinka Pirkan palveluiden verkoston suunnittelua johdetaan, hallitaan ja ylläpidetään kokonaisuutena ja palvelukokonaisuuksittain

...kuin palvelutuotannossa eri palvelujen ja palvelukanavien yhteentoimivuutta varmistettaessa

Palvelujen järjestäminen

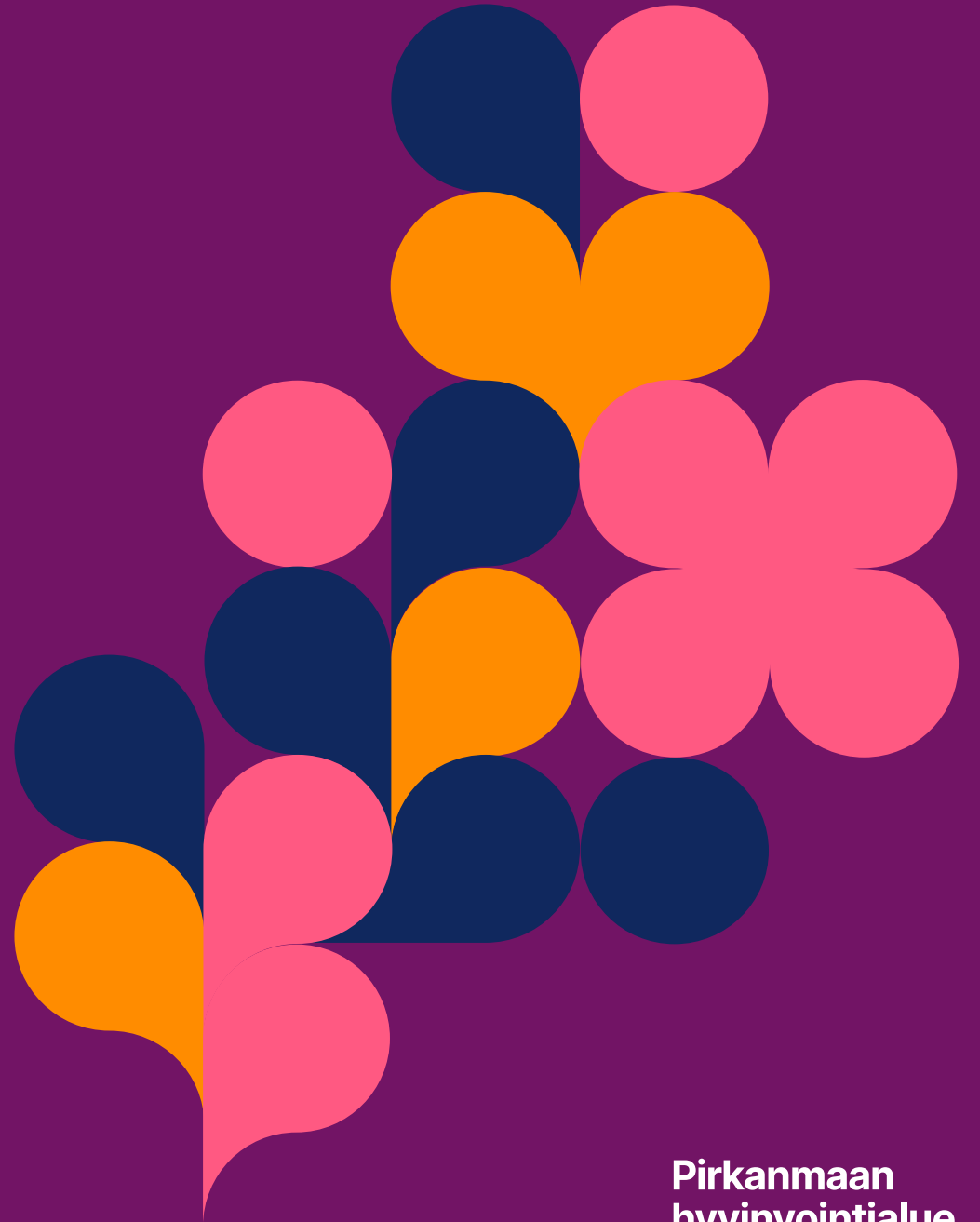
Palvelujen tuottaminen, vastaanottopalvelut

Palvelujen verkoston suunnittelussa huomioitavia systeemisiä vaikutuksia

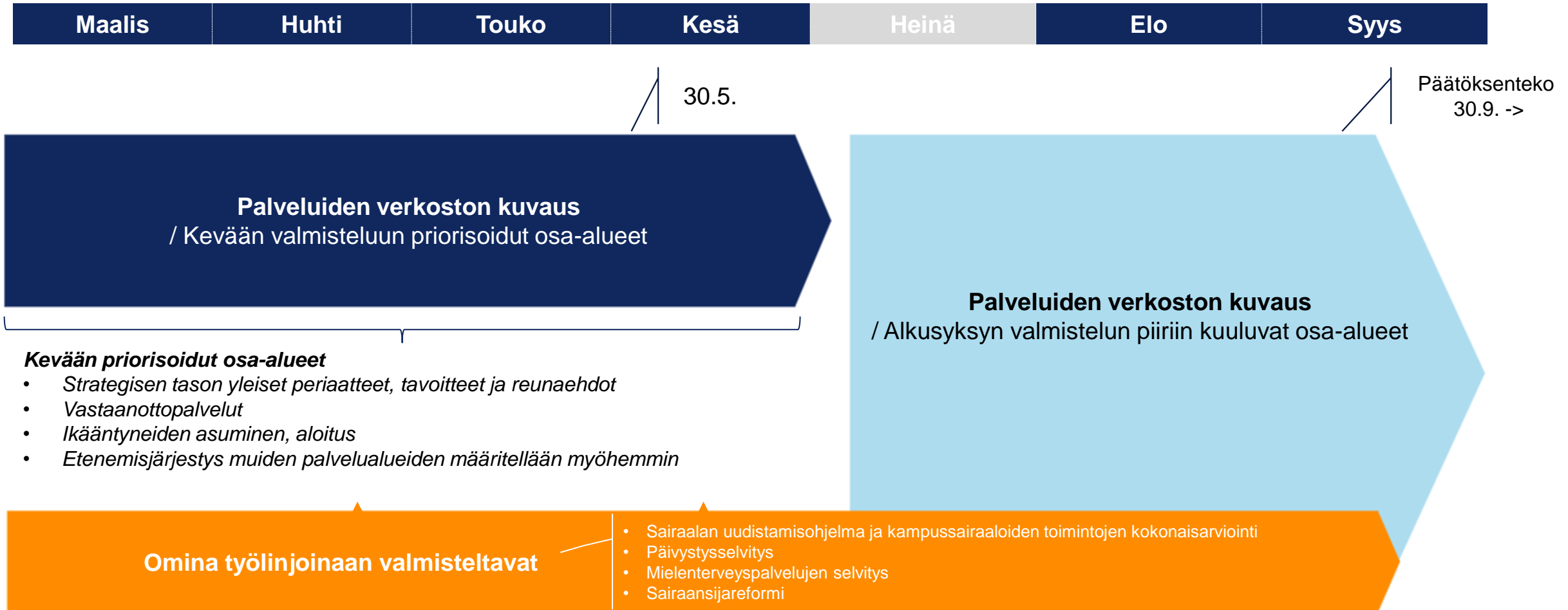
- 8 Omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut**, mm. kuinka suuri vaikutus palvelukysynnän kehittymiseen, aikajänne?
- 9 Ensi linjan organisointi**, runsaasti kehitystarpeita ja -aihoita: näiden yhteensovittaminen, jotta mm. palvelutarpeen ratkaisemisessa onnistutaan ensi
- 10 Sote-asettien palveluvalikoiman, toimintaprofiilien ja fyysisen toimipisteverkon yhteensovittaminen** alueellisiin tarpeisiin, muihin palveluihin sekä toimitilakysymyksiin
- 11 Digiklinikan vaikutukset mm. sote-asetmaverkkoon:** kuinka suuri osa nykyisistä toimipisteillä tai puhelimesta tapahtuvista asiakaskontakteista siirtyy sähköisiin kanaviin?
- 12 Liikkuvat palvelut:** mm. laajentuvan kotisairaalaatoiminnan vaikutukset sote-asetmaverkkoon
- 13 Rajapinnat sote-asetmista muihin palveluihin ja niiden uudistamiseen**, esim. perustason vuodeosastot, perustason kiirevastaan-otot, perhekeskus, psykiatria- ja miepä-palvelut, laboratorio- ja kuvantamispalvelut

Eteneminen ja aikataulu

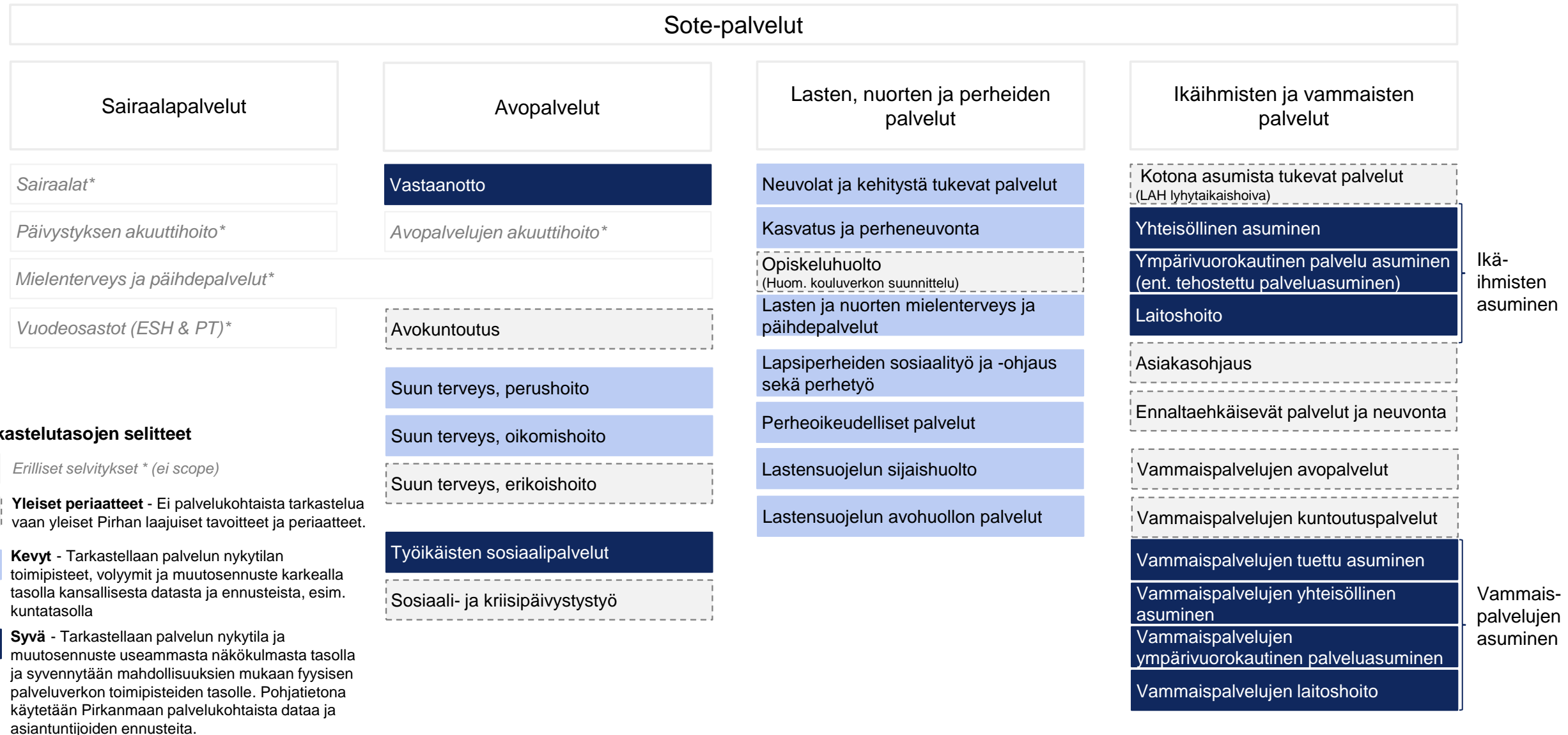

Palveluiden verkoston suunnittelun aikataulu

Suunnittelu etenee vaiheittain, tähdäten ensimmäisten osien valmistumiseen 30.5. ja loppujen 30.9.

Palvelualueita käsitellään eri tarkkuustasoilla suunnitelmassa

Tarkastelutasojen selitteet

 Erilliset selvitykset * (ei scope)

 Yleiset periaatteet - Ei palvelukohtaista tarkastelua vaan yleiset Pirhan laajuiset tavoitteet ja periaatteet.

 Kevyt - Tarkastellaan palvelun nykytilan toimipisteet, volyymit ja muutosennuste karkealla tasolla kansallisesta datasta ja ennusteista, esim. kuntatasolla

 Syvä - Tarkastellaan palvelun nykytila ja muutosennuste useammasta näkökulmasta tasolla ja syvennyttään mahdollisuuksien mukaan fyysisen palveluverkon toimipisteiden tasolle. Pohjatietona käytetään Pirkanmaan palvelukohtaista dataa ja asiantuntijoiden ennusteita.

Palveluiden verkoston perusteelliseen valmistelu- prosessiin sisältyviä teemoja

Osallistuminen	Viestintä	Kehittämisen periaatteet	Vaihtoehtojen laatiminen	Vaikutusarvio
<ul style="list-style-type: none">• Asukkaat• Päättäjät ja toimielimet• Henkilöstö• Muut alueen toimijat	<ul style="list-style-type: none">• Oma viestintäsuunnitelma kokonaisuudelle• Viestintä eri sidosryhmille	<ul style="list-style-type: none">• Palveluiden verkoston kehittämisen yleisistä periaatteista kohti palvelukohtaisia	<ul style="list-style-type: none">• Skenaariotarkastelut• Palvelukokonaisuuksittain verkoston kehittämisvaihtoehdot	<ul style="list-style-type: none">• Vaihtoehtojen vaikutusten arviointi eri näkökulmista

Perusteellinen palveluiden verkoston valmisteluprosessi

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

Luonnos 16.5.2023

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

Hallintosääntö: Aluevaltuusto päättää palveluverkon kehittämisen periaatteista

1. Asiakaslähtöisyys

2. Saatavuus ja saavutettavuus

3. Väestön palvelutarpeen muutokset

4. Alueelliset osaamiskeskittymät

5. Palvelujen monimuotoisuus

6. Kustannustehokkaat palvelut ja tilat

7. Laaja-alainen yhteistyö

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

1. Asiakslähtöisyys

- Asukkaiden tarpeiden ymmärrys ja osallistuminen on suunnittelun keskiössä, jolloin palveluverkon toimivuuden lähtökohtana on asiakaskeskeinen toiminta
- Asukkaiden tarpeissa huomioitava erityisryhmät ja sosioekonomiset olosuhteet
- Palveluverkossa rakennetaan kokonaisuuksia, jotka tukevat **vähän ja paljon palveluja käyttävien asukkaiden palvelupolkuja**
- Palveluverkko suunnitellaan hyvää laatua ja asiakaskokemusta tavoitellen

2. Saatavuus ja saavutettavuus

- Kaikille Pirkanmaan alueen asukkaille tarjotaan saavutettavuudeltaan mahdollisimman hyvät palvelut
- Palveluja tuotetaan myös lähipalveluina
- Palvelujen suunnittelussa huomioidaan paikka – ja aikariippumattomuus
- Palvelut ovat mahdollisimman hyvin julkisten kulkuyhteyksien varrella, liikenteelliset solmukohtat ja muiden palveluiden läheisyys huomioiden
- Kiireellisten palvelujen saatavuus turvataan kokonaisvaltaisessa palveluverkkosuunnittelussa

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

3. Väestön palvelutarpeen muutokset

- **Palveluiden verkostoa suunniteltaessa otetaan huomioon väestön määrän ja ikärakenteen muutokset** (Pirkanmaan liiton väestösuunnite)
- Huomioidaan yhdyskuntarakenteiden ja toimintaympäristön muutokset sekä niiden vaikutukset palveluiden verkostoon

4. Alueelliset osaamiskeskittymät

- **Tavoitteena luoda luontevia, saavutettavia osaamiskeskittymiä***
- Tehdään yhteistyötä myös kuntien maankäytön ja liikennesuunnittelun kanssa, jotta palvelut sijoittuvat tulevaisuudessa optimaalisille paikoille

*Osaamiskeskittymät, esimerkiksi

Sote - kampus: Toimii alueellisena palvelujen ydinkeskuksena (Kauppi, Hatanpää, Sastamala ja Valkeakoski)

Sote - asema: Erilaisia sosiaali - ja terveystalouksia

Lähi - asema: Kohdennettuja yksittäisiä palveluja

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

5. Palvelujen monimuotoisuus

- **Palveluverkkoa kehitetään tilojen, sähköisten palvelujen ja liikkuvien palveluiden eheänä kokonaisuutena**
- Lähtökohtana on monituottajamalli, jossa huomioidaan palvelutarpeet sekä kustannustehokkuus
- **Sähköiset sekä liikkuvat palvelut korvaavat kokonaan tai osittain olemassa olevia fyysisiä palveluita**
- Palvelujen tiloja yhdistetään muihin julkisten ja kaupallisten palveluiden yhteyteen, kuten kuntien ja valtion omistamiin muihin tiloihin esim. koulut, kirjastot, hyvinvointikeskukset, kela, paloasemat tai esimerkiksi kauppakeskuksiin, apteekit (kaupallinen yhteistyö)

6. Kustannustehokkaat palvelut ja tilat

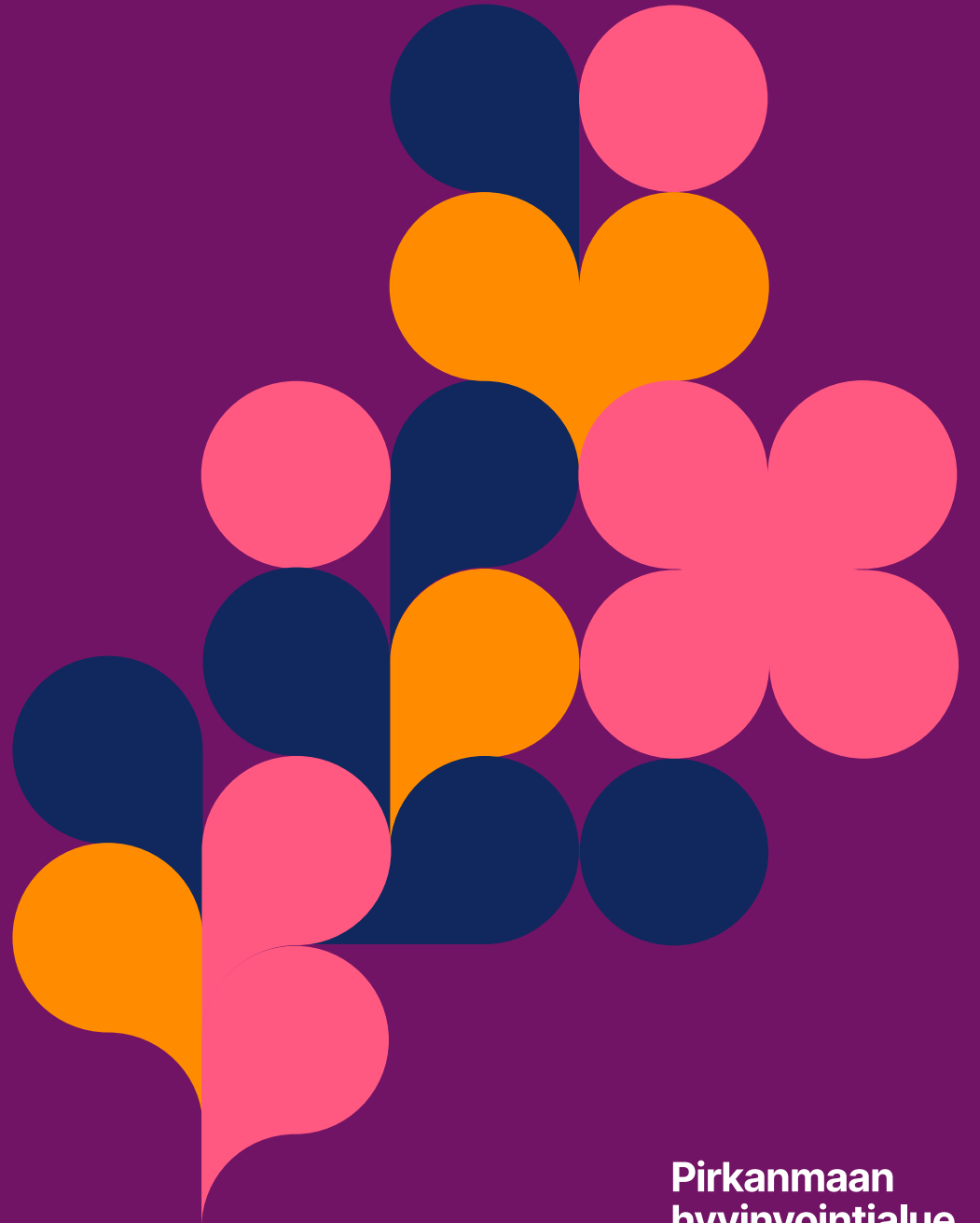
- Tehdyissä ratkaisuissa huomioidaan **kokonaistaloudellisuus**, palvelujen kestävyys ja taloudelliset reunaehdot huomioiden
- **Tehtävät muutokset palveluverkossa perustuvat strategiaan ja niitä ennakoitaan investointisuunnitelmassa**
- Tilojen käyttöä tehostetaan ***tilallisesti, toiminnallisesti, ajallisesti, maakunnallisesti***
 - Tilankäytön tehostamisessa arvioidaan tilaverkon laajuutta suhteessa palvelutarpeeseen
 - Tunnistetaan tilat, joita voidaan käyttää yhteisesti eri palvelujen välillä
 - Pidemmät toimipisteiden aukioloajat lisäävät palvelujen ja tilojen optimaalista käyttöä
- **Uuden palvelutarpeen syntyessä, arvioidaan aina ensin olemassa olevat ja vapaana olevat tilat ennen uusien hankintaa**
- Jos tarve uudelle rakennushankkeelle ilmenee, etenee se investointisuunnitelman ja hankehallinnan prosessin mukaisesti

Palveluiden verkoston kehittämisen periaatteet

7. Laaja-alainen yhteistyö

- Palveluverkon suunnittelussa huomioidaan **monialainen yhteistyö kuntien, YTA- alueen ja yliopistollisten hyvinvointialueiden kanssa**
- Yhteistyötä tehdään myös alueellisten viranomaisten ja aluekehitystoimijoiden kanssa
- Huomioidaan myös yksityisen palvelutuotannon sekä kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö

Kiitos.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**